

цивілістичні читання : матеріали міжн. наук.-практ. конф., 20 жовт. 2023 р. / відп. ред. В. В. Цюра. К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2023. С. 32–35.

2. Постанова Верховного Суду від 16 листопада 2022 року у справі № 759/1443/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107651726>

3. Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18.10.2000 р. № 52/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00#Text>

4. Проблеми здійснення та захисту цивільних прав в умовах воєнного стану : монографія / за ред.: Є. О. Харитоновна, О. І. Харитонової, К. Г. Некіт ; упор.-укл. Ю. С. Маршук ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 336 с.

5. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України. Закон України від 15 квітня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

6. Case of Cyprus v. Turkey. The European Court of Human Rights 10 May 2001. URL: <https://casebook.icrc.org/case-study/echr-cyprus-v-turkey>

7. Zaika, Yuri O., The Right to Dispose of the Property in the Human Rights System. Current challenges of Human Rights, Rule of Law and Democracy/Edited by R. Tabaszewski, E. Kazić-Çakar, N. Shulzhenko and M. Nypiak. Wydawnictwo KUL. Lublin, 2021. P. 213–232.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-18>

ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКРЕТАРЯ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ

Іщенко Анастасія Валеріївна

*студентка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право факультету історії, бізнес-освіти та права
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Цивільний процес є важливою складовою правової системи, яка регулює вирішення цивільних спорів між громадянами, юридичними особами та державою. Один із ключових учасників цього процесу – секретар судового засідання, який має на меті забезпечити правильну документацію і порядок під час проведення судового засідання.

З урахуванням положень частини 2 статті 19 Конституції України [1] можна сказати що секретар судового це посадова особа державного органу, яка зобов'язана діяти лише в межах повноважень, що передбачені Конституцією України та іншими законами .

Відповідно до статті 67 Цивільного процесуального кодексу України до основних обов'язків секретаря судового засідання відносяться:

- 1) здійснення судових викликів та повідомлень;
- 2) перевірка присутності особи, яка викликається, у судовому засіданні та з'ясування причин її неявки;
- 3) технічна фіксація судових засідань;
- 4) забезпечення ведення протоколу судового засідання;
- 5) оформлення матеріалів справи;
- 6) виконання інших доручень головуючого, що стосуються розгляду справи.

Слід звернути увагу, що секретар судового засідання відповідає за підготовку всіх необхідних документів та матеріалів, що стосуються конкретної цивільної справи.

Один із головних завдань секретаря – сприяти додержанню процесуальних норм і правил під час судового засідання. Він має переконатися, що всі учасники процесу мають технічну можливість висловлювати свої думки, представляти свідчення та докази, а також відстоювати свої права відповідно до закону.

Секретар судового засідання призначається на посаду та звільняється з посади головою відповідного суду відповідно до вимог законів України «Про працю» та «Про державну службу».

Секретарі суду безпосередньо підпорядковані керівникам апарату суду та суддям, працюють із суддями згідно внутрішнього розподілу обов'язків та координують свою роботу з помічниками суддів. Секретарі суду не мають прямих підпорядкованих працівників у судовій установі [5].

Секретар відповідає за ведення протоколу засідання, де фіксуються всі події, виступи сторін, рішення суду та інші обставини. Цей протокол є важливим доказовим матеріалом і може використовуватися на апеляційному або касаційному рівні судового процесу та допомагає забезпечити відкритість та прозорість цивільного процесу.

Секретар повинен забезпечити, щоб учасники справи мали можливість вільно висловлювати свої думки та аргументи. Він може надавати інформацію сторонам про процес та їхні права, а також вести діалог для з'ясування обставин розгляду справи.

Після винесення рішення суду, секретар забезпечує його запис у протоколі та оформлення відповідних рішень та документів. Секретар також відповідає за ведення архівної справи щодо судових рішень

і матеріалів, що стосуються розглянутих справ. Це допомагає забезпечити доступність історії судових рішень та уникнути втрати важливих документів.

Окрім того, секретар судового засідання виконує обов'язки судового розпорядника у випадку його відсутності [4].

Секретар судового засідання має виконувати обов'язки, які передбачені нормативними актами та у разі невиконання чи нехтування цими приписами він має нести юридичну відповідальність.

Дані обмеження призначені для того щоб стимулювати процес роботи секретаря судового засідання, а також запобігти порушенню чинного законодавства та заподіяння шкоди правам та інтересам учасників процесу.

Існують випадки, які неможливо ігнорувати це такі ситуації, коли судовий секретар несумлінно виконує свої обов'язки. У антикорупційному законодавстві такі випадки називають «конфліктом інтересів», а в процесуальному праві – причини для відводу секретаря [3].

Секретар судового засідання у деяких випадках не може бути учасником цивільного судочинства, та підлягає відводу або ж самовідводу.

Дані причини передбачаються ст. 38 ЦПК та передбачають випадки відповідно до статті 36, а саме, якщо:

- 1) в період попередньої цієї справи він брав участь як свідок, перекладач, експерт, представник, спеціаліст;
- 2) він заінтересований прямо чи побічно в самому результаті справи;
- 3) є близьким родичем або членом сім'ї, наприклад чоловіком, дружиною, батьком, матір'ю або близьким родичем;
- 4) та інші обставини за яких викликають сумніви у об'єктивності та неупередженості секретаря судового засідання [2].

На нашу думку секретар судового засідання відіграє надзвичайно важливу роль у цивільному процесі. Він забезпечує правильну підготовку справи до засідання, сприяє додержанню процесуальних норм, ведення протоколу судового засідання, гарантує права сторін і сприяє виконанню судових рішень. Робота секретаря сприяє справедливому та ефективному розгляду цивільних справ у суді, що є важливою передумовою правороз'яснення та захисту прав і інтересів громадян та юридичних осіб.

Література:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 26.09.2023).

2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення 26.09.2023).

3. Савенко О. К., Дяченко С. В. Секретар судового засідання як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. *Юридичний науковий журнал*. № 3/2021. С. 128–130

4. Основи цивільного судочинства : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / Факас І. Б., Латковський П. П., Шелудяков Р. С. Чернівці. 2021. 115 с.

5. Типова посадова інструкція секретаря судового засідання місцевого загального суду. URL: https://ifm.if.court.gov.ua/sud0907/vakansii/c_z/ (дата звернення 26.09.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-19>

ФУНКЦІЇ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Кочина Олександра Сергіївна

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри публічного та приватного права

Національний університет «Чернігівська політехніка»

м. Чернігів, Україна

Нотаріат має беззаперечний вплив на більшість сфер суспільно-правового життя. Серед усіх видів юридичної діяльності нотаріальна діяльність займає вагомe місце, оскільки виконує важливу соціальну функцію – нотаріальне посвідчення фактів і документів, що мають юридичне значення, є необхідною складовою частиною виникнення, зміни та припинення багатьох правовідносин.

Для більш детального розуміння суті нотаріальної діяльності важливо відзначити функцію нотаріальної діяльності.

Так, М. М. Дякович у своїй праці визначає функцію нотаріату як основний напрямок його діяльності, що характеризує його як унікальний правовий інститут, завданням якого є охорона та захист суб'єктивних прав громадян та юридичних осіб у сфері приватного права [1, с. 17].

К. Ф. Білко розрізняє два види функцій: нотаріальну діяльність, що має публічно-правовий характер, і приватноправову. До першої категорії відносяться: